майбутнього економіки. Також, попит на вторинний ринок зростає, умови на первинному ринку складні через затримки у новобудовах та проблеми зі залученням робочої сили. В той же час, вторинний ринок є більш стабільним. Готові до експлуатації житлові об'єкти стають привабливими для покупців, а незначне зростання цін свідчить про стабілізацію ситуації на ринку. Держава планує запровадити іпотечні програми для підтримки новобудов. Це сприятиме підвищенню попиту на об'єкти нерухомості, що знаходяться на стадії будівництва, та відновить будівельну галузь.

Список використаних джерел:

1. Іпотечний кредит: Енциклопедія сучасної України/світ-суспільство-культура. Том 11. URL: https://esu.com.ua/article-12586 (дата звернення: 26.03.2024).

2. Панченко О. І., Белорус А. В., Мартиненко Д. О., Григоренко Г. А. Ризики іпотечного кредитування та їх страхування. Фінансові дослідження. 2019. № 1 (6). URL: http://surl.li/hmswl (дата звернення: 26.03.2024).

3. Кредити за програмою єОселя. 2023. URL: https://gwaramedia.com/pilhovi-kredyty-po-prohrami-ieoselia-zmohly-otrymaty-blyzko-1-vid-usikh-zaiavok/ (дата звернення: 26.03.2024).

Завадський В.В.
Здобувач 33Ф групи ФФБС
Науковий керівник: **Завадська Д.В.**
Д.е.н., професор кафедри банківської справи

ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА БАНКУ В УМОВАХ ВІЙНИ

Забезпечення фінансової безпеки банківських установ є нагальною вимогою сьогодення, зокрема в контексті глобальних політичних невизначеностей та економічних потрясінь. Адаптація до швидко змінних умов вимагає глибокого аналізу та оновлення підходів до забезпечення стійкості банків, що робить дослідження в цій сфері особливо актуальним і значущим.

Науковці все ще обговорюють дефініції та підходи до фінансової безпеки банків, підкреслюючи необхідність збалансованої і стійкої системи для забезпечення сталого розвитку банківської сфери. Фінансова безпека банківських установ розглядається як здатність банку підтримувати збалансований фінансовий стан і стійкість до загроз, що гарантує виконання зобов’язань та сприяє розвитку. За О. Криклієм [1], це передбачає збалансованість показників і стійкість до загроз. О. Барановський [2] та А. Єпіфінов [3] акцентують увагу на умовах, що запобігають небезпечним впливам, забезпечують фінансову стійкість та дозволяють банку досягати цілей.

Визначення фінансової безпеки включає також ідентифікацію та протидію загрозам для захисту фінансових інтересів і досягнення стратегічних цілей.

Банківські установи в Україні зіткнулися зі значними викликами в умовах війни, що загострило невизначеність та численні загрози, критично впливаючи на фінансову безпеку держави. Воєнний стан акцентує потребу в особливих заходах для забезпечення фінансової стійкості банків, що включає розробку та впровадження інструментів для ефективної ідентифікації та моніторингу внутрішніх та зовнішніх загроз, а також розроблення стратегій для мінімізації їх негативного впливу.

До зовнішніх загроз відносяться: політична нестабільність, перебої у міжнародних фінансових відносинах, загрози кібербезпеці, фізичні атаки на інфраструктуру, економічні санкції та інші фінансові обмеження, що впливають на економіку України опосередковано через зменшення торгівлі з росією, заморожування російських активів, які могли б використовуватися в двосторонніх проєктах.

Міжнародні санкції та обмеження створюють додаткові виклики для міжнародних операцій українських банків, змушуючи їх адаптуватися до нових умов та шукати альтернативні шляхи для здійснення платежів та фінансування. У відповідь на це, Національний банк України розробляє спеціальні регуляторні ініціативи для підтримки банків та забезпечення їхньої ліквідності.

Фізичні напади на інфраструктуру банків та масштабні кібератаки, ілюструють потребу в комплексних технологічних рішеннях та підвищенні кібербезпеки. Відповідно до цього, українські банки активно впроваджують заходи захисту, зокрема блокчейн-технології для забезпечення безпеки транзакцій та захисту даних.

Внутрішні загрози, в свою чергу, складаються не тільки з недосконалості системи управління та ризиків кредитування, але й підвищеної вразливості до фінансового шахрайства в умовах хаосу, недостатній захист важливої інформації та можливість внутрішньої зради серед працівників.

Управління фінансовою безпекою в умовах війни вимагає тісної співпраці між внутрішніми структурами банку та зовнішніми суб’єктами, зокрема державними органами, для створення умов, що мінімізують ризики від воєнних дій. Ефективна координація з державними структурами і чітка реалізація внутрішніх політик є ключовими для забезпечення стабільності та надійності банківських операцій.

Комплексний підхід до захисту фінансової безпеки складається з чіткого обліку і нормативного регулювання, спеціалізованих заходів для захисту від специфічних воєнних загроз. До заходів захисту віднесемо енхансмент контролю за готівкою та доступом до каси, посилення фізичного та електронного захисту інформаційних систем, а також розробку процедур швидкого реагування на кризові ситуації [4; 5]. Важливим також є забезпечення професійного підбору і постійного навчання персоналу, зокрема в аспектах кризового управління та роботи в умовах війни.

Конфіденційність і системність у реалізації заходів безпеки є вирішальними для успіху системи управління фінансовою безпекою банку, адаптованої до воєнних умов.

На завершення зазначимо, що аналіз загроз фінансової безпеки та розробка методів їх протидії є невід'ємною частиною стратегії забезпечення не тільки стабільності, але й довіри клієнтів та інвесторів до фінансового сектору України в складних умовах війни.

Список використаних джерел:

1. Барановський О. І. Фінансова безпека в Україні (методологія оцінки та механізми забезпечення). Київ. 2014. 760 с.
2. Барановський О.І. Банківська безпека: проблема виміру. Економіка і прогнозування. 2006. № 1. С. 7–26. С. 13.
3. Фінансова безпека підприємств і банківських установ. URL: https://pravo.studio/finansov-osnovyi/finansova-bezpeka-pidpriemstv-bankivskih.html (дата звернення: 01.04.2024).
4. Барановський О. І. Специфіка фінансової безпеки в банківській сфері. Вісник Національного банку України. 2014. № 9. С. 17-23. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnbu_2014_9_15 (дата звернення 30.03.2024).
5. Про внесення змін до Положення застосування Національним банком України заходів впливу № 86 від 29.04.2022. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0086500-22#Text (дата звернення 30.03.2024).

Загон Є. В.
Здобувач 13 групи ФФБС
Науковий керівник: **Сергєєва О. С.**
К.е.н., доцент кафедри банківської справи

СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ВАЛЮТНОЇ СИСТЕМИ

Валютно-фінансові відносини є невід'ємною складовою економіки окремої держави і світового співтовариства. Оптимальні та ефективні механізми валютного регулювання забезпечують стабільність та продуктивність відносин в окремій країні, а також у світі, захищають національні валютні системи від негативного впливу зовнішніх і внутрішніх факторів, стимулюють розвиток зовнішньоекономічних зв'язків, сприяють вирішенню економічних проблем держави.

Формування Європейської валютної системи (ЄВС) проходило в кілька етапів, що дозволяло кожній країні проводити самостійну національну валютну